

De sabbat en de wet

Moeten Christenen die houden?

Henri Laügt

1. De Christelijke leer over de sabbat en de wet

Deze brochure is bedoeld als een broederlijke hulp voor gelovigen die worstelen met de vraag wat de plaats is van de sabbat en de wet in het leven van de individuele Christen en van de Gemeente.

Wanneer je de Brieven van het Nieuwe Testament leest, ontdek je al heel snel dat de sabbat geen belangrijke plaats inneemt in de christelijke leer. Dat is een aanwijzing voor ons als gelovigen ons er niet teveel mee bezig te houden.

Maar de praktijk leert ons dat iemand die door verkeerd onderwijs de sabbat als een plicht heeft gezien, zich heel moeilijk van die dwingende verplichting kan bevrijden. Zelfs wanneer hij de sabbat niet meer houdt, heeft hij het idee ongehoorzaam te zijn aan Gods wil. Daarom is ons gebed dat de Heer het lezen van deze brochure voor zulke gelovigen zal zegenen.

Graag willen we allereerst het gezag en het doel van de wet overwegen. Anders kunnen we ook de positie van een Christen ten opzichte van de wet en speciaal ook de sabbat niet uitleggen. De lezers kunnen dan zelf vaststellen dat we geen enkel deel van Gods Woord willen verwaarlozen. Want er wordt vaak beweerd door voorstanders van het houden van de

sabbat, dat de andere Christenen delen van Gods Woord minachtend aan de kant schuiven.

1.1. Het gezag en het belang van de wet en de sabbat

De wet is bij de berg Sinaï aan Israël gegeven op de meest ernstige manier : ' ... dat er op de berg donders en bliksemschichten waren, en een zware wolk, en het geluid van een zeer sterke bazuin, zodat al het volk schrok, dat in de legerplaats was ... En de ganse berg Sinaï rookte, omdat de HEERE daarop neerkwam in vuur' (Ex. 19:16,18).

Het hele Oude Testament bevestigt het gezag van de wet, want de heerlijkheid van de HEERE Zelf gaf die wet aan Israël. De profeten benadrukken de morele lessen van de wet zowel als het belang van de sabbat; het houden van de sabbat was immers het vierde gebod.

En ook het Nieuwe Testament is heel duidelijk als het gaat om de autoriteit van de wet: 'Want voorwaar, Ik zeg u: totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal niet één jota of één tittel van de wet voorbijgaan, totdat alles is geschied' (Matth. 5:18; lees voor het verband het hele gedeelte). Dit gezag zal pas helemaal worden erkend in de toekomst wanneer God de geheimen van de harten zal oordelen: 'Want allen die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en allen die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden' (Rom. 2:12; zie ook Joh. 5:45).

We begrijpen dus heel goed dat een godvrezende Christen zichzelf vragen stelt over de wet en de sabbat. Het is niet correct tegen zo iemand te zeggen dat de wet is verouderd of vervallen. Voor iedereen die de Bijbel respecteert als Gods Woord is zo'n verklaring beslist onvoldoende. Want heeft God Zelf de wet niet gegeven? Laten we dus nagaan met welk doel God die wet gaf, en aan wie Hij hem gaf. Dan vinden we ook een antwoord op de vraag wie precies de wet moeten houden.

1.2. Wat is de rol van de wet ?

De wet werd gegeven aan Israël. En aan elke Israëliet werd het leven beloofd als hij de wet hield. Maar helaas heeft niemand de wet ooit helemaal kunnen houden, behalve de Heer Jezus. Toch heeft God deze test van Israël toegelaten – want het toont overtuigend aan dat de mens het leven niet kán krijgen door zijn eigen inzet om de wet te houden. God wilde ons zo overtuigen van onze eigen onmogelijkheid onszelf te rechtvaardigen en te redden; en ons vervolgens wijzen

op de enige mogelijkheid, de enige Weg tot redding: Jezus Christus. De wet is dus onze leider tot op Christus; want door de wet kennen wij de zonde (lees Gal. 3:24, Rom. 3:20 en 7:7; Gal. 3:19).

Aan de andere kant zegt de Bijbel ons dat de wet de kracht van de zonde is (1 Kor. 15:56). De zonde vindt alle kracht in de mens wanneer er een wettelijk gebod is dat hij kan overtreden. Daarom wordt ook gezegd dat de wet een bediening van vervloeking en dood wordt (2 Kor. 3:7,9; Gal. 3:13). Plaats iemand maar onder een goede wet; u zult zien dat diezelfde wet voor hem een vloek wordt, omdat hij niet in staat is aan de eisen van die wet te voldoen.

Maar hoe kunnen we dan ontkomen aan de vloek van de wet, terwijl we toch moeten erkennen dat die wet van God komt en dus volledig gezag heeft? Wel, de Christen is niet meer gebonden aan de wet omdat hij dood is voor de wet (Gal. 2:19), al blijft die wet op zichzelf ook altijd geldig.

Laten we dus eens nagaan wat de werkelijke positie is van een Christen.

1.3 De Christelijke positie

Het Nieuwe Testament leert ons dat de mens onverbeterlijk slecht is (Rom. 3:9-20), en als gevolg daarvan verloren. Er is maar één einde denkbaar voor zo'n verschrikkelijke toestand: de dood. En dat is dan ook wat er gebeurt met een gelovige: hij is dood, gestorven met Christus (Rom. 6:5-11). En als gevolg daarvan is hij ook gestorven voor de zonde (Rom. 6:11) en gestorven ten opzichte van de wet (Rom. 7:4 en Gal. 2:19). Hij bestaat niet meer in zijn eerste toestand. Hij is gestorven als kind van Adam – dus als mens die door zijn geweten verantwoordelijk is voor God. En hij is ook gestorven als kind van Israël – dus als mens die wettelijk verplicht was zich aan de wet te onderwerpen. Zijn leven – het enige leven dat de gelovige nu nog erkent voor zichzelf – is een opstandingsleven. Aan de éne kant is zijn leven met Christus verborgen in God (zoals Kol. 3:3 zegt). Aan de andere kant is dat opstandingsleven het leven van Christus Zelf in de gelovige: 'Ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij' (Gal. 2:20).

Door een Christen te worden sterft de mens als het gaat om zijn eerste toestand. En daardoor is zijn verplichting om de wet te houden voor altijd vervallen (Rom. 7:1-4). De gelovige is nu één met Christus. En zijn enige levensregel is dat hij God moet navolgen: God in de Persoon van de Mens Christus Jezus (Ef. 5:1-2). Deze regel uit zich niet in allerlei precies vastgestelde voorschriften, maar door beginselen die we in de praktijk mogen brengen: wandelen door de liefde, leven in het licht, leiding door de Heilige Geest.

Zo'n levenswandel is moreel gezien veel hoger dan dat wat de wet eiste. De wet eist bijvoorbeeld: 'Gij zult niet stelen' (Ex. 20:15). Maar de apostel spoort ons aan: 'Laat hij die een dief was, niet meer stelen, maar veeleer arbeiden en met zijn eigen handen het goede werken, opdat hij kan meedelen aan hem die gebrek heeft' (Ef. 4:28). De genade veroordeelt diefstal, maar gaat veel verder: genade spoort ons vervolgens aan om te geven met een vrijgevig hart dat in staat is anderen lief te hebben door de kracht van de Heilige Geest. Daarom zegt Romeinen 13:8 en 10: 'Wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld'.

De gelovige bezit dus een natuur (een nieuw, Goddelijk leven) en een energie die veel hoger zijn dan wat de wet eiste. Waarom houdt hij dan niet spontaan de sabbat? Het antwoord op deze vraag – die al heel wat Christenen heeft beziggehouden – is dat de sabbat juist in de wet een speciale plaats inneemt.

1.4 De plaats van de sabbat onder de wet

In de wet van Mozes neemt de sabbat een heel belangrijke plaats in. Als we kijken naar de voorschriften van Mozes, zien we dat de sabbat er steeds mee verbonden is. Als we de profeten lezen, zien we telkens opnieuw dat ze het belang van het houden van de sabbat benadrukken (zie bijv. Jer. 17:19-27). De sabbat neemt ook in de tien geboden een bijzondere plaats in. Samen met het gebod onze ouders te eren is het gebod om de sabbat te houden een positief voorschrift, dat herinnert aan de rust van God na de zes scheppingsdagen. Terwijl de acht andere geboden in feite alleen maar verboden zijn. We begrijpen dan ook goed dat godvrezende Israëlieten er vreugde in vonden wanneer ze de sabbat in ere hielden (Jes. 58:13).

De sabbat heeft nóg een heel eigen karakter dat hem totaal onderscheidt van alle andere geboden: hij is alleen gebaseerd op Gods gezag. Waarom moesten de Israëlieten de sabbat houden? Enkel en alleen omdat God dat had bevolen. Dat was de enige reden, terwijl er voor de andere geboden ook andere redenen zijn die te maken hebben met ons geweten (ons geweten maakt ons duidelijk dat we onze ouders moeten eren, niet moeten liegen en stelen, enz.).

De wet heeft twee aspecten :

- een moreel aspect (dus een aspect dat te maken heeft met het dagelijkse leven, levensgewoonten e.d.). Dit aspect komt overeen met het natuurlijke geweten van iedere mens. Zelfs een heiden die de wet niet kent kan het grootste deel van die geboden volbrengen als hij luistert naar de stem van zijn geweten (Rom. 2:14-15).
- een relationele kant die alleen voor het volk Israël geldt – voor het aardse volk van God

waaraan de wet als verbond gegeven was. Vanuit dit oogpunt is de sabbat het essentiële kenmerk en gebod van de wet; de sabbat is op zichzelf genomen al een verbond, een teken tussen de Heere, Jahweh, en Zijn volk Israël: 'Zes dagen zal men het werk doen; doch op de zevende dag is de sabbat der rust, een heiligheid van de Heere! Wie op de sabbatdag arbeid doet, zal voorzeker gedood worden. Laat de kinderen Israëls de sabbat houden, de sabbat onderhoudende in hun geslachten, tot een eeuwig verbond. Hij zal tussen Mij en de kinderen Israëls een teken in eeuwigheid zijn, omdat de Heere, in zes dagen, de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag gerust en Zich verkwikt heeft' (Ex. 31:15-17, zie ook Ezech. 20:12). Dit teken komt overeen met het verlangen van God om Zijn aardse volk met Zichzelf te verbinden in Zijn rust in de schepping. In die zin was de sabbat er al vóór de wet (Ex. 16:22-30), hoewel de sabbat wordt herhaald in het vierde gebod.

Deze dag staat in direct verband met de bevrijding van het volk Israël uit de slavernij in Egypte: '... de Heere, uw God, heeft u van daar uitgeleid door een sterke hand en een uitgestrekte arm; daarom heeft de Heere, uw God, geboden dat gij de sabbatdag houden zult' (lees Deut. 5:12-15).

De besnijdenis was het teken dat Abraham en zijn nageslacht waren uitverkoren (Gen. 17:11). De sabbat is het teken van het verbond tussen Jahweh en het volk Israël dat Hij apart had gezet. Het doel daarvan was dat dit volk met Hem zou kunnen genieten van de rust in de aardse schepping (Ex. 31:15 en 33:14). Om het volk metterdaad anders te maken dan alle heidense volken moest de sabbat dus niet uit het geweten van de mensen, maar uit een speciaal gebod van de Heere voortkomen.

1.5 De Christen en de sabbat

De wet van Mozes (en dus ook de sabbat) houdt altijd zijn Goddelijke gezag. De Christen erkent dit, maar is er niet aan onderworpen. Hij is daadwerkelijk bevrijd van de vloek van deze wet, die zijn kracht te boven ging, die meer van hem vroeg dan hij uit eigen kracht kon volbrengen. Hij is ervan bevrijd doordat hij met Christus gestorven is, óók gestorven voor de wet, en doordat hij vervolgens met Christus is opgewekt om voortaan te leven door de kracht van de Heilige Geest.

Dit opstandingsleven in ons als Christenen heeft het spontane verlangen om de morele zijde van de wet te vervullen, vanuit het geweten dat God ons heeft gegeven: niet doden, geen echtbreuk plegen, niet stelen, enz. Maar dit nieuwe leven dat we bij onze wedergeboorte ontvangen heeft niets te maken met de relationele kant van de wet, want die aspecten

hebben alleen te maken met Israël.

De sabbat – als teken van het verbond en de verhouding tussen Jahweh en Zijn aardse volk – had geen verband met het menselijke geweten en heeft dus alleen betrekking op deze tweede kant van de wet. Die kant gold uitsluitend en alleen voor het volk Israël. De Christen is er dus niet aan gebonden.

2. De sabbat in het Nieuwe Testament

De leerstellige lessen die we hebben doorgenomen zijn op zichzelf al voldoende voor een gelovige die in twijfel verkeerde over het houden van de sabbat. Maar laten we bovendien nog eens kijken hoe de sabbat werd gehouden door de Heer en door de Gemeente in de begintijd. In het Nieuwe Testament wordt de sabbat ongeveer zestig keer genoemd (afgezien van de gevallen waar het greekse woord 'sabbaton' week betekent). Het merendeel van deze gevallen komt voor in de Evangelieën en de Handelingen. In de Brieven komt het woord maar één keer voor.

2.1 De sabbat in de Evangelieën

De Heer Jezus was geboren onder de wet (Gal. 4 :4). Hij werd op de achtste dag besneden en hield de sabbat in acht net zoals de andere Joodse feestdagen. Maar terwijl Hij de wet in acht neemt, laat de Heer Jezus zien dat er een nieuwe vorm van relatie met God op komst is. Daarom stelt de Heer meer dan eens de verkeerde praktijken en meningen van de Joden over de sabbat aan de kaak. Dat had Hij nooit gedaan als het Gods bedoeling was dat wij de sabbat nog in acht zouden nemen.

De Heer geeft drie belangrijke redenen waarom Hij inbreuk kan maken op de sabbat:

- Allereerst is Hij de Heer van de sabbat (Matth. 12:1-8). De priesters ontheiligden desabbat door hun dienst in de tempel, omdat die dienst belangrijker was dan het strikt houden van de sabbat. Hoeveel te meer is het dus duidelijk dat de sabbat in het niet valt bij de Persoon van de Heer Jezus, Die veel meer is dan de tempel! Hij kan vrij

over de sabbat beschikken, omdat Hij het is Die deze dag ook had ingesteld. Hij is er de Heer en Meestervan.

Neem het voorbeeld van een huis waarin de eigenaar de toegang tot een bepaalde kamer verbiedt. Hij alleen mag er naar binnengaan, en er mensen laten binnengaan die hij er wil hebben. De discipelen waren één met hun Meester en waren dus niet schuldig aan het verbreken van de sabbat. We weten dat wij nog veel intiemer dan de discipelen in alle dingen verbonden zijn met de Heer (Rom. 8:14-17).

- Ten tweede geeft de Heer nauwkeurig aan dat de sabbat is gemaakt voor de mens, en niet de mens voor de sabbat (Mark. 2:23-28, lees de hele paragraaf). De sabbat was gegeven om de mensen te laten uitrusten en genieten van de vruchten van hun werk; de sabbat was niet gemaakt om de mens er een slaaf van te maken. Wat dat betreft kan ook de Heer Jezus als de ware Mens, als de Zoon des mensen, over de sabbat beschikken. Hij kan dezelfde vrijheid nemen ten opzichte van deze voorschriften als ook David deed toen hij verworpen was en in nood verkeerde. Bovendien biedt de Heer Jezus de mensen een rust aan die oneindig ver uitgaat boven de rust van de zevende dag.
- Ten derde spreekt de Heer over de sabbat in verbinding met het werk van de Vader: 'Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk [ook]' (Joh. 5:17). Na zes dagen van scheppingswerk kon God rusten van Zijn werk, toen Hij zag dat alles wat Hij gemaakt had heel goed was (Gen. 2:2). Alles was volmaakt, er was niets meer aan toe te voegen. Maar daarna is de zonde in de wereld gekomen. God kon niet meer rusten, Hij moest opnieuw aan het werk – met een nieuwe schepping. In de verontreinigde schepping is er geen rust meer (Micha 2:10). De Zoon werkt daarom net als de Vader – ook op de sabbat!

2.2 De sabbat in de Handelingen

De sabbat wordt negen keer in de Handelingen geciteerd. De eerste vermelding verwijst naar de sabbatsreis – de maximale afstand die de Joden volgens hun tradities op een sabbat mochten lopen (Hand. 1:12). De acht andere vermeldingen staan in Handelingen 13:14, 27, 42, 44; 15:21; 16:13; 17:2 en 18:4. Die vermeldingen laten ons zien dat Paulus en zijn medewerkers de wekelijkse Joodse rustdag gebruikten om op die zevende dag aan de Joden het Evangelie door te geven in hun synagogen of in andere plaatsen waar ze elkaar ontmoetten.

Dat zal ons niet verbazen, want de apostel Paulus verkondigde allereerst het Evangelie aan de Joden; en als ijverige en intelligente dienstknecht paste hij zich aan aan de gewoonten van het Jodendom om met kracht het Woord te prediken (1 Kor. 9:20).

We hebben dus geen enkel recht om uit die gedeelten af te leiden dat de Christenen in synagogen moeten samenkomen op de sabbat. Wel moeten we opmerken dat de Christenen op de eerste dag van de week bij elkaar kwamen om het avondmaal te vieren (Hand. 20:7).

Tenslotte herinner ik graag aan de bijeenkomst in Jeruzalem in Handelingen 15 die later vaak het 'concilie van Jeruzalem' is genoemd. De apostelen, de oudsten en de broeders verklaarden heel formeel en beslist aan de gelovigen uit de volkeren dat ze geen enkel Joods voorschrift moesten houden dan alleen deze vier: ze moesten zich onthouden van de afgodenoffers, van het bloed, van het verstikte en van de hoererij (Hand. 15:28-29).

2.3 De sabbat in de Brieven

Het woord 'sabbat' komt maar één keer voor in de Brieven. Deze nieuwtestamentische brieven geven ons de christelijke leer. Dat is al genoeg reden om te begrijpen dat de sabbat geen belangrijke rol speelt in de Gemeente. Bovendien spoort juist dit éne gedeelte waar de sabbat voorkomt, de gelovigen aan om afstand te nemen van allerlei wettische uiterlijkheden,

in het bijzonder juist de sabbat! 'Laat dan niemand u oordelen op het punt van eten en drinken of inzake een feest, nieuwe maan of sabbatten, die een schaduwbeeld zijn van wat komen zou' (Kol. 2:16-17).

Dus moeten we van de sabbat of andere Joodse elementen beslist geen discussiethema maken of gelovigen veroordelen omdat ze de sabbat niet houden. Deze dingen staan nu op een heel ander plan en hebben geen betrekking op ons. Immers: ze waren alleen maar voorafschaduwingen, een schaduw van de heerlijke dingen die zouden komen, dus van de rijkdommen die we als Christenen in de Heer Jezus hebben gekregen. Laten we dus die schaduw van de wet en de sabbat achter ons laten en ons helemaal richten op de Realiteit, dat is Christus Zelf!

In de Brief aan de Hebreëën vinden we nog de uitdrukking 'sabbatsrust' (Hebr. 4:9). Zoals we nog zullen zien heeft dat niet te maken met de rust van de zevende dag, maar met de toekomstige rust voor Israël en met de geloofsrust van de Christenen.

3. Een vergelijking tussen de eerste en de zevende dag van de week

De verdeling van de tijd in weken van zeven dagen is het gevolg van Gods scheppingswerk. Deze verdeling is niet gebaseerd op het één of andere natuurverschijnsel of een natuurlijk ritme, wat wél het geval is voor de verdeling in maanden en jaren.

De eerste en de laatste dag van de week – de zondag en de zaterdag – hebben een symbolische waarde. Beide dagen stellen een bepaalde periode voor in de betrekkingen tussen God en de mensen. Historisch gezien kreeg de zevende dag van de week het eerst een bepaalde specifieke waarde.

3.1 De zaterdag en de periode van de wet

We merken verschillende bijzondere elementen van de zaterdag op:

- a) Het is de laatste dag van de week.
- b) Het was de dag die bedoeld wordt in het vierde gebod over de sabbat.
- c) In Israël was het de dag van rust, waarop het aardse werk bleef liggen (het is opmerkelijk dat 'sabbat' niet zaterdag of zevende dag betekent, maar 'rust', en dat er andere sabbatten waren dan alleen de zevende dag (Lev. 23:30-32).

We kunnen een parallel trekken tussen deze drie elementen en de kenmerken van de bedeling (periode) van de wet:

- a) In het wetssysteem wordt de zegen altijd gezien als het resultaat van een periode van inspanningen; daarom was de rust ook aan het einde van de week.
- b) Het was een periode waarin de relatie tussen God en de mensen werd geregeld door gezaghebbende geboden; maar de mens had en kreeg geen enkele hulpbron om die geboden uit te voeren.
- c) Het was bovendien een periode waarin de zegen vooral in aardse, materiële welvaart bestond. Het leven werd beloofd aan degene die de wet vervulde (zie bijv. Lev. 18:5). Maar wanneer het ging over leven, ging het alleen om gelukkige betrekkingen met God in het kader van aardse dingen. Het was dus gemeenschap met de Schepper-God.

Israël had een aardse roeping, en zal die altijd hebben. Het is opvallend dat God binnenkort opnieuw over aardse zegeningen zal spreken, wanneer de verhouding met Israël hersteld zal zijn op grond van het gestorte bloed van Christus: dan zal de sabbat zijn eigenlijke plaats en bestemming vinden (Jes. 66:23; Ezech. 46:3).

3.2 De zondag en de periode van de genade

Ook de zondag – in de Bijbel genoemd: de eerste dag van de week – heeft heel kenmerkende eigenschappen.

- a) Het is een startpunt, de eerste dag van een nieuwe week.
- b) Het is de dag van de opstanding van onze Heer Jezus.
- c) Het is ook de 'achtste dag', een uitdrukking die we al in de levitische voorschriften tegenkomen. Die uitdrukking duidt op een nieuw begin, een dag die niet meedoet met de cyclus van de eerste schepping, een dag waarop Gods Geest wordt uitgestort (we vinden in de wet de notie van de achtste dag in de uitdrukking 'de dag na de sabbat' in Lev. 23:11-16; zie ook Lev. 9, verzen 1 en 23-24).

De overeenkomst met de periode van de genade is werkelijk vol betekenis:

- a) In deze periode wordt het leven gegeven als het startpunt van de Christelijke wandel: 'Tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien' (Joh. 3:3).
- b) Wanneer we spreken over leven, gaat het in deze periode over opstandingsleven, iets wat totaal vreemd is aan de natuur: 'Daarom, als iemand in Christus is - een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden' (2 Kor. 5:17).
- c) De periode (bedeling) van de genade wordt gekenmerkt door de komst van de Heilige Geest. Hij kwam op een zondag neer, namelijk op de Pinksterdag (Hand. 2:1). Aan de ene kant werden de gelovigen toen door één Geest tot één Lichaam gedoopt, het Lichaam van Christus (1 Kor. 12:13). Aan de andere kant vonden er tekenen en wonderen plaats die een 'voorproef' vormden van de 'krachten van de komende eeuw' (Hebr. 6:5) zoals ze op die grote 'achtste dag' hier op aarde zullen plaatsvinden tijdens het Duizendjarige Vrederijk van Christus.

Omdat de eerste dag van de week dus een kenmerk is van de genadetijd – de tijd waarin wij mogen leven –, verbazen we ons er misschien over dat er geen nauwkeurige voorschriften zijn hoe we die dag moeten besteden en in ere moeten houden.

Maar dat alleen al laat een verder contrast zien tussen de eerste en de laatste dag van de week: de zondag is beslist niet een soort 'Christelijke sabbat', want de Christen hoeft geen dagen, maanden, tijden en jaren in acht te nemen (Gal. 4:10-11). De Heer legt Zijn wil niet dwingend op aan Zijn verlostten, Hij herhaalt ook niet telkens opnieuw Zijn verlangens, maar Hij wil graag dat onze harten opletten op de kleinste aanwijzingen van Zijn wensen. Dat geldt voor de manier waarop we als Christenen de Vader mogen aanbidden. En het geldt ook voor de vraag op welke dag we dat bij uitstek mogen doen, wanneer we samenkomen als gemeente. We zien het dus als een voorrecht en niet als een bevel of gebod om elke zondag als gemeente samen te komen voor aanbidding en voor de breking van het brood (het avondmaal).

Om ons Zijn gedachten over dit thema goed te laten begrijpen heeft de Heer Jezus Zijn discipelen na Zijn opstanding juist ontmoet op ... de sabbat? Nee, uit het voorgaande spreekt vanzelf dat Hij juist de eerste dag van de week voor die ontmoetingen koos (Joh. 20:19-26). Bovendien kwamen de eerste Christen bijzonder op de eerste dag van de week bijeen om het brood te breken (Hand. 20:6-7; 1 Kor. 10:16, 11:23-26; 16:2). Dit deden ze om te denken aan het werk van de Heer Jezus op het kruis van Golgotha. We merken ook op dat de collecten voor de arme gelovigen over het algemeen plaatsvonden op de eerste dag van de week, en dat de Heer diezelfde dag heeft uitgekozen om de laatste openbaringen van de Heilige Schrift toe te vertrouwen aan Zijn apostel Johannes (Openb. 1:10).

Als conclusie stellen we vast: de eerste dag van de week (of zoals wij dat tegenwoordig noemen: de zondag) is inderdaad de 'dag van de Heer'. Het is een dag met een ander karakter dan de overige dagen van de week. Waarom? Omdat de Christenen er aan denken dat de Heer Jezus de sabbat in het graf doorbracht, maar vroeg in de morgen op de eerste dag van de week als Overwinnaar opstond uit de dood. Dat is zo'n heerlijk feit! Heel wat liederen zijn geschreven om die overwinning te beschrijven. We geven er hier maar één weer:

De Zoon van God heeft overwonnen,
want Hij stond op uit dood en graf.
Nu is de nieuwe dag begonnen
voor ons aan wie Hij 't leven gaf!

(Geestelijke Liederen 208:1)

Van deze schrijver is ook een iets uitgebreidere brochure

over dit thema verschenen. Van harte aanbevolen!